

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema opravništvu
administracija in ekspedicijska na
Starem trgu h. št. 16

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
števil. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Preobrat javnega mnenja na Hrvatskem.

V naše veliko zadovoljstvo izvršil se je na Hrvatskem popoln preobrat javnega mnenja. Novine namreč naznanjajo, da je 43 narodnih poslancev hrvatskega sabora črnogorskemu knezu 26. sept. telegrafično čestitalo „zarad sijajnih zmag nad neprijateljem krščanstva in ljudske omike“. Knez se je istim potem iz Goranska zahvalil „za bratovsko čestitko, ki je povečala današnjo radost in srečo. Bog, ki je meni in moji vojski, pravi knez v svojem telegramu, podaril te zmage in vspehe, bode dal, da se izvrši naše prizadevanje“. Ko se je lani Srbija s Turčijo bojevala, kazali so Hrvatje malo simpatij do srbskih bratov. Pa tedanje javno mnenje narejali so menda po večem ošabni Starčevićjanci. Odkar se je pa pokazalo, kako mogočni so še naši skupni dušmanini, takó da Turka še mogočni Rus z lepa užugati ne more, ko smo vsi videli divje sovraštvo Madjarov do nas Slovanov, ter sprevideli, kako celó omikani nemški narod s Turki simpatizira iz golega sovraštva do Slovanov, tačas so pač menda tudi na Hrvatskem spoznali, da nasproti tolikim sovražnikom se ne moremo vsak za se braniti, in da je vsako manjše slovansko pleme izgubljeno, ako se loči od drugih bratov, ter se zanaša na lastno moč. Izpoznali so, da je tudi Hrvatom treba zaslombe, katere se pa nikjer drugje nadejati nimajo, nego pri slovanskih bratih. Poljaki so se vedno opirali na Francoze, Nemce, Angleže; prašamo, kaj so

jim ti pomagali? Na vseh bojiščih so pretakali svojo kri za svobodo, nadejaje se, da jo bodo potem tudi drugi za Poljake prelivali, a motili so se. Zapadni Evropanci so zlorabili Poljake le v svoje namene in koristi, dalje se niso zanje zmenili. Tudi Hrvatje našli bodo svoje prave prijatelje le v svojih bratih. Sovraštvo med Srbi in Hrvati nima nobene pametne podlage, se bo in se mora izgubiti. Slovenci, Hrvatje in Srbi smo eno pleme, ilirsko pleme, in treba, da se ljubimo in podpiramo, ter ostanemo verni bratje drugim Slovanom. Z veseljem opazujemo, da je ta misel pri Hrvatih prodrla, ter da nahaja vedno več prijateljev med hrvatsko inteligencijo. Rusoljubni tabori na Hrvatskem in čestitka hrvaških poslancev črnogorskemu knezu zaradi njegovih zmag nam to svedočijo; in v tem, ko najdemo Hrvatje na tej poti bratske ljubavi, kličemo jim veselega srca: Živeli Hrvatje!

Volitve na Francoskem

se bližajo. Stranke se bodo skušale, katera ima med narodom več vpliva, in katera da je najbolj poklicana k vladi. Na eni strani stoji liberalna stranka, ki se imenuje republikanska, na drugej strani so različne konservativne stranke, bonapartovci, orleanisti, bourbonci. Večina katoliško mislečih ljudi je razdeljena v te monarhične stranke; le malo je med njimi republikancev. Francoska je v toliko strank razcepljena, da ni sprevideti, kako bi se dale

poravnati in spraviti. Ako bi si izbrali kralja ali cesarja, imel bi jako težko stanje, ker nobena monarhičnih strank ni zadosti močna, da bi se mogla vzdržati na krmilu. Najbolje sredstvo, da se notranjim bojem in prevratom v okom pride, dozdeva se tedaj vsem pametna ljudovlada. Če smemo Mac Mahonovim besedam verjeti, on tudi nikakor ne misli odstraniti ljudovlade ali republike, in postaviti cesarja; saj sam pravi, da ne bo od svojega mesta odstopil, ko bi prav pri volitvah propadel; če pa on ostane, ostane tudi republika, ker ima le vsled nje svojo oblast.

Zakaj so pa katoličani zoper republiko? Katoličani niso zoper republiko, ampak zoper liberalizem in zoper radikalne republikance, kateri se delajo, kakor da bi vsi goreli za republiko, pa v istini netijo le srd in sovraštvo zoper katoliško cerkev. Trditev, da je kat. cerkev sovražnica svobode, in da iz tega vzroka sovraži tudi vsako ljudovlado, ta trditev je prazna. Katoliška cerkev uči povsod, da je obstoječa oblast od Boga, in da jej je treba pokornost skazovati. Kjer je tedaj vlada republikanska, postavljen je tudi predsednik ljudovlade z božjim dovoljenjem in ni vzroka, zakaj bi se njegova oblast ravno tako ne pripoznavala, kakor oblast kraljev in cesarjev. Saj je n. pr. v severni Ameriki republika, pa katoliška cerkev z njo v miru živi, ter je nikakor ne podkopuje, ker ta republika katoliški cerkvi ne dela krivice in nepotrebnih sitnosti. Tudi v južni Ameriki so republike, in katoliška cerkev je z njimi tako dolgo do-

O cerkveni zgovornosti.

(Konec.)

Povédal sem doslej dva bistvena pogoja cerkveni lepi zgovornosti, to je: živa ljubezen do svete resnice, katero oznanujemo, in vedno premišljevanje svetega pisma. Tretji pogoj, ako se ne motim, pa je: da se mladeži naši homiletika in cerkvena zgovornost razlaguje po bolj praktičnem in vztrajnem načinu. Zastonj so vsa ona mnogobrojna pravila, ktera poslušamo v naših učilnah; zastonj bi mladi bogoslov iz glave znal vso knjigo Ciceronovo „de bono oratore.“ Ko bi dovoljeno bilo v tej stvari poslužiti se trivialne primere, jaz bi rekel: naša dosedanja homiletiška poučevanja so podobna prav učeni in obširni teoriji, po kateri bi mladenči — pogreznivši se v vodo — poginili. Glavni vzrok, da se današnja umetnost ne more povzdigniti do stare izvrstnosti, to je akademiško predavanje ali razlaganje. Peruginov atelier je po svojem praktičnem načinu svetu daroval več umetniških veleumov (velikih umetnikov) nego vse današnje akademije umetnosti. Najprva skrb hrvaškega episkopata z metropolitom svojim na čelu imela bi torej biti, da se na našem Zagrebem vseučilišču vstroji posebna stolica homiletike in

zgovornosti cerkvene. Bogoslovci imeli bi vse teologiške tečaje obiskovati predavanja „eloquentiae sacrae.“ Po sedanjem sestavu se komaj mesec dni posvečuje tolikanj važni in odločni stvari. Najprednja skrb profesorja blagorečja ali umetnega govornišтва morala bi biti, da s kratko in jedrovito teorijo sklepa obširno prakso. Živimo v cerkvenem letu, v katerem se svetnik za svetnikom nastavlja in se vse skrivnosti naše svete vere po redu častijo in ponavljajo. Glejte zgođe in prilike, da učitelj blagorečja po praktičnem načinu napeljuje in do popolno samosvojnega delovanja pripelje mladež, kako se za vsako zgođo in priložnost najde sveta resnica, katero je treba pridigovati; kako gre napraviti načrt, kateri v sebi nosi živo klico, iz ktere se naravno razvija ves govor; kako kaže naris okviriti, ut non divagemur extra debitos fines itd. itd. Mladeneč, kateri bi resne in trdne volje dve, tri do štiri leta obiskoval taka predavanja, ne bi bil, kedar stopi v praktično življenje, podoban človeku, kateri bi poleg svoje obširne in učene teorije o plavanju ne upal si skočiti v reko in splavati. Moglo bi se po tem takem pri nas postreči še neki živi potrebi. Naš bolj izobraženi svet ali živelj neduhovski ne mrzi vere; on jo samo v nemar pušča, ker nima

pomočka, po katerem bi sveto vero v sebi budil in vnemal. Učitelj blagorečja na vseučilišču Zagrebem mogel bi vsaki post (štiridesetdanski) v prvostolni cerkvi naši za višje in bolj izobražene stanovce imeti tako zvane „konferencije“ po zgledu onih konferencij, ki so jih z neizmernim vspehom imeli v Notre-dame v Parizu oče Ravignan, oče Lacordaire, ali otec Feliks. More se po vsej pravici reči: ako se nahajajo na Francoskem učeni in izobraženi svetovnjaki, kateri sveto vero do cela poznajo in jo čislajo za glavno podlago vsake plemenitosti in vsake sreče; ako so na Francoskem odlični svetovnjaki (neduhovni), kateri se s ponosom prištevajo oni vrsti ljudi, o kateri pravi sv. Peter: „gens sancta, regale sacerdotium“, to se tim konferencijam zahvaliti ima. Skrajni čas je, da tudi resnobno pomislijo nato, kako bi se ne samo malim mleko, ampak tudi odraslim delila krepka in pristojna hrana besede božje. V Zagrebu je dosti cerkvá, v katerih bi se o postnem času priprosto ali po domače premišljevala skrivnost trpljenja in smrti gospodnje; prvostolna cerkev pa bi služiti morala temu, da se o tisti priliki streže višim veroznanskim potrebam. Konferencije patra Feliksa, ktere znašajo deset in več knjig, pravi so vzor v tem, ali vrté se vse okoli edinega

bro shajala, dokler svoje oblasti niso zlorabile v proganjanje cerkve. Predsednik republike Ekvador je bil pošten mož in veren katoličan; njegova republikanska vlada in cerkvene oblasti so v lepem soglasji živele. Tedaj je pač dokaza dovolj, da katoliška cerkev ni nasprotnica republik, ako se vladajo pametno in pravično v duhu prave svobode. Francoski republikanci pa so ob enem liberalci čiste krvi, in nekteri pravi radikalci in prostomavtarji, zakleti sovražniki katoliške cerkve. Mac Mahon sam pravi, da je moral prejšnje ministerstvo in narodno skupščino razpustiti ne zato, ker so bili republikanci, ampak ker so radikalni elementi, tako zvani „rudečkarji“ vedno večo prevago dobivali, ter začeli vlado potegovati na polje, ki je bilo pruskemu „kulturkampfu“ zelo podobno. Mnogi poslanci so bili poprej voljeni, ker so se sklicevali na ime Mac Mahonovo, češ, da hočejo njegovo vlado podpirati; komaj pa so bili voljeni, pridružili so se radikalcem ter so prezidentu, kakor toži v svojem oklicu, prizadejali veliko britkosti.

Jasno je tedaj, da so njegovo ime zlorabili; Mac Mahon pa je pameten mož, ter ne pripusti, da bi radikalci gospodovali, kakor bi se jim zdelo, dokler je on predsednik. Razpustil je tedaj zbornico, katera po njegovih mislih ni bila več izraz javnega mnenja, ker ljudstvo je bilo poslance volilo, da bi podpirali zmerno republiko, oni so pa začeli uganjati različne liberalne burke. Prihodnje volitve bodo pokazale, ali je imel Mac Mahon prav, ali ne.

Kolikor se nam zdi, je francosko ljudstvo dobro in katoliški cerkvi vdano, ter vsakemu preganjanju katolikov odločno sovražno. Posebno po deželi bodo liberalci malo opravili. Glavni sedeži radikalizma in prostomavtarstva so Pariz in druga velika mesta, kakor tuči pri nas vidimo, da so posebno meščani liberalizmu vdani, ker stojé pod vplivom spridenega, judovskega časnikarstva. Sovražniki Kristusove vere, judi, prostomavtarji, bankirji in različni drugi bogatini, imajo svoje mreže čez vso Evropo razstavljene, in tako je tudi Francija z njimi preprežena. Pa le plitvo in lahkoživno meščanstvo jim gre na limanice, velika večina ljudstva, osobito trpeči in še

nepokvarjeni kmet, pa ne zapusti vere svojih pradedov. Na Francozkem pa je kmet bolj pobožen, ko drugod, in ker velja občna volilna pravica, ima kmet mnogo odločevati pri volitvah. Nadejati se je tedaj, da bo konservativna katoliška stranka pri prihodnjih volitvah na Francozkem zmagala, tako da bo imel Mac Mahon večino poslancev na svoji strani ter vvedel pametno, katoliško in v pravem duhu svobodno republiko.

Z bojišča.

Kakor soglasno poročajo vsi listi, moral se je Mehmed Ali umakniti nazaj proti Črnemu (Kara) Lomu, ker je carjeviču zadnje dni došla zdatna pomoč in je bilo ob enem preskrbljevanje vojne turške s potrebnimi rečmi. Mehmed Ali je imel od vojnega ministerstva povelje prijeti Bjelo in Sulejman ga je hotel podpirati prijemši Ruse pri Eleni. Turki so bili z velikimi zgubami odbiti, Rusi pa so imeli 4 mrtve in 8 ranjenih. Turška poročila pravijo, da so pri Eleni zmagali (Turki ter razdejali ruske nasipe, kar pa že zarad tega ne more biti, ker sami pripoznavajo, da so se naposled umaknili nazaj v svoje prejšnje pozicije. Stara „Presse“ ima telegram, da je 28. septembra carjevičeva vojna sijajno premagala tudi vojsko Mehmed Ali paše. Če se bo ta novica potrdila, je jako smešno bahasto govorjenje sultanovo, ki je avstrijskemu poročniku grofu Zichyu boje rekel, da Turčija toliko časa ne bode sklenila miru, dokler bode kaj ruskih vojakov na zemlji turški.

Pri Plevni se ni zgodilo nič novega. Turški listi so sicer poročali, da je Osman paša 25. sept. dobro našeškal Ruse, ki so zgubili 1500 mož, pa sedaj morajo sami preklicevati to laž in se izgovarjajo, da to poročilo zadeva boje, ki so se vršili 18. septembra. Enako lažnjiva bila je novica, da je nekaj Turkov pri Silistriji prešlo čez Donavo in se uaselila na zemlji rumunski.

Tudi na Šipkinem klancu je vse pri starem. 27. sept. začeli so tudi Rusi bombe metati na turške nasipe in so razdejali neko srambo za smodnik. Kar je jel po višinah že

padati sneg, bode bojev na Balkanu kmalo konec in Sulejman paša se bode nekoliko opočil. Razun Rusov na Šipkinem klancu mu namreč nagajajo tudi bulgarski vstajniki, ki so zasedli Tekeški prehod čez Balkan in proti katerim je Sulejman odposlal 3 batalijone.

Turške čete v Bosni dobile so povelje deloma odriniti v Hercegovino, da ubranijo Mostar pred Črnogorci, deloma pa na mejo srbsko, ker se je guvernerju naznanilo, da je 14 srbskih bataljonov odšlo na bosensko mejo. Vsled tega je več švadronov konjikov in nekaj stotin bašibozukov s 36 topovi iz Banjaluke in Travnika odšlo na mejo srbsko, nekaj bataljonov redifov z dvema gorskima baterijama in 170 tovari streljiva pa je odšlo v Hercegovino. Bosenski begi so rekli, da hočejo iti v boj, če jim dajo izvrstnega poveljnika, ker je dosedanji Ferik Veli paša odločen za neko drugo službo.

Na Srbskem se je 29. sept. zaukazalo oboroženje vseh rednih čet kakor tudi izvanrednih I. vrste. Drugi brambovci se bodo spravili na noge, če se bo Srbija odločila Turčijo napasti. Tudi je vojni minister z velikimi domačimi kupci sklenil pogodbo glede preskrbljevanja vojne z živežem.

V Aziji razsajal je ponoči 27. sept. pri Igdiru silen vihar, vendar so Turki 28. sept. napali Ruse, in se z njimi vojskovali do večera, potem pa so bili vrženi nazaj, ko sta Rusom 2 batalijona prihitela na pomoč. V tem boju pali so izmed Rusov poveljnik Kubanskega polka. Kabenin in pod polkovnik Midiran. Rusi so prenočili na krajih, ki so že po naravi jako vtrjeni.

Nekteri listi so poročali, da bode namesto velikega kneza Nikolaja višje poveljništvo armade ruske prevzel general Kotzebue, pa „Ag. Russe“ tej novici ugovarja. Car, ki je bil nekoliko bolehen, počuti se zopet bolje.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 1. oktobra.

• **ministerskem shodu v Solnogradu** poroča se „Politiki“, kakor pravi, iz

predmeta, to je: da je pravi napredek v znanosti in umetnosti, v svobodi in državnem življenju itd. zagotovljen edino v krščanstvu in svetem evangeliju. Razume se samo po sebi, da bi take konferencije poslušati morali že zavolj izgleda vsi bogoslovi.

Kar se tiče samega Vašega „Propovjednika“, ljubi moj brat! bi jaz želel in Vam svetoval, da velikrat vanj vvrstujete načrte, kateri mladeži pred oči stavijo pridige okostnico in okvire, da se navadi izpraševati in spoznavati, kako se iz ene plodovite misli po celó naravnem načinu razvijajo druge zveličanske misli. V tem je bitnost cele stvari; to mladež vnéma k samosvojnemu delovanju. Brez tega bi ostali vedno sužnji tuje misli in tujega dela, katero je prevečkrat suhoparno in nerodovitno. Jaz se iz svojih mlajših let spominjam enakega početja ranjcega Wagnerja, dvorskega župnika, in ranjcega Feigerleta, tedajšnjega učitelja pastirstva na Dunajskem vseučilišču. Ona sta dala na svetlo, ako se ne motim, dve debeli knjigi tacih načrtov, kateri duhovno mladino budijo k samolastnemu mišljenju in delovanju. Dopustite, da spregovorim še eno.

Prebiraje Vaš „Propovjednik“ vidim, da se mlajši bratje največ nemških pridig poslužujejo. To je naravno, kajti mi razun svojega

narodnega jezika navadno poznamo samo nemški jezik. Jaz bi vendar naši vrli mladeži duhovski iz vsega srca svetoval, da se poleg jezika nemškega nauči francoskega. Mladež naj se tega ne plaši. Labor improbus omnia vincit, in delo ter požrtvovanje to je duhovnu vsakdanji kruh. Nemška književnost je res velika in vredna, da se je učimo; ali naj se mi verjame, da se v nemški knjigi zastoj iščejo zgledi velike in nenavadne ali izredne cerkvene zgovornosti. Nemci so v tem oziru odveč kladni in abstraktni. Prava zgovornost je najti samo pri svetih očakih in to v stari obliki; v novi obliki pa samo pri Francozih. Bourdalou je sam objektivni um, sama živa logika. Njega ne moremo dosti priporočiti mladeži, ktera hoče dospeti do samolastnega delovanja. Massilon je pravi Cicero. Kar se tiče amplifikacije, to je obširnejega razvoja misli, Massilon je pravi vzor. Bossuet je pravi Demosten, kterege so po vsej pravici razglasili za orla; tako mu je polet vedno vzvišen in božanstven. Naj se mi verjame, ker iz lastne svoje izkušnje govorim, da je hrana duševna zajemana iz romanskega izvora za prebavo našo mnogo bolj sposobna in primérna kakor zajemana iz nemškega. Temu, kar sem povedal, dodati mi je še ena bratovska opomba.

Bili so časi, jaz se jih dobro spominjam, kedar se je na vsa usta govorilo: pustimo dogme in skrivnosti, držimo se v pridigah samo čiste morali. To je pravo brezumje, o katerem je vendar mnogo sledú najti v nemški knjigi. Varujmo se takih knjig in pridig. Takošne knjige in pridige so v resnici prazna slama, „aes sonans et cymbalum tinniens.“ Jezus, Zveličar naš, se ne da razdvojiti. Kakor povsod, tako tudi v pridigi ostane on pot, življenje in resnica. On je sveto steblo, iz kterege prihaja vsaki mladiki sok in življenje. Brez njega ostane ves jezik in govor naš obeljeni grob, poln smrada in gujusobe. Sveti Pavel apostelj, človek čudovite in nedosegljive zgovornosti, imenuje Jezusa križanega edino svojo modrost, in vso drugo modrost sveta imenuje smeti. Povsod opira on svoje opomine na skrivnost Jezusovega življenja, pa so mu prav zato besede kakor živo oglje, carbones ardentes. Sveti Avguštin, pravi veleum, v govorih svojih sledi stopinje svetega Pavla, in prav zato tako poprijema ljudstvo Hiponsko, da mu v sveti navdušenosti svoji po dvajset in več potov kliče: Deo gratias, Christo laudes. Bossuet ostane vidni vzor vsake zgovornosti prav zato, ker s čudovito jasnostjo in vzvišenostjo spekulativno stran krščanstva

popolno zanesljivega vira: „Nenavadna nesreča Rusije, zmešnjave na Francoskem in z njimi zvezani (?) nameni katoliške lige so taki dogodki, da njihovi nasledki utegnejo Nemčijo pripraviti v tak položaj, da bi bil nemški državni kancelar primoran k novi uredbi glede Avstrije. Prilicnemu razgovoru o tej reči izogniti se, imel je knez tem manj vzroka, ker je bilo to želeti tudi vsled kupčijsko-političnih obravnav. Samo po sebi se pa ume, da so pri tej priliki tudi dogodki na vzhodu prišli v razgovor, in v tem oziru je treba opomniti, da je bil knez Bismark jako zadovoljen, ko mu je grof Andrassy rekel, da Avstrija nikakor ne misli ovirati Rusije. Tudi iz teh besedi je ravno tako kakor iz našega zadnjega članka razvidno, da se je začela Prusija bati za svojo lastno kožo, odkar se rusko-turška vojska tako počasi in tako malo ugodno vrši, in da iz tega vzroka izvira vsa ljubeznjivost do Avstrije.

Madjarom ni dovolj, da svoje sočutje izrazujejo za svoje turške prijatelje, oni so jim hoteli tudi dejansko na pomoč hiteti. V ta namen so hoteli osnovati ogersko vojno, ki bi se bila skrivaj na Erdeljskem blizu rumunske meje zbrala in čez Rumunijo Turkom hitela na pomoč. Gosposke pa so še o pravem času tej reči na sled prišle in so zasačile na Erdeljskem mnogo orožja, in strejiva, ki so ga bili za omenjeno vojno poslali na Erdeljsko. Iz Kološa (Klausenhurg) je vlada nemudoma oddelek vojne z obilnim topničarstvom odposlala na rumunsko mejo, da madjarskim rogoviležem zabrani prehod čez mejo, če bi se jih vendar le kje kaj zbralo. Reč se je bila osnovala menda tedaj, ko je Mithad paša bival na Dunaji, potrebne denarje so dobili boje iz Angležkega, na čelu temu rogovilenju pa je Klapka, ki je bil po svojem shodu z Mithadom na Dunaji šel v Pariz ter je od onod telegrafiral, da je operacija srečno dovršena. To pa nikakor ni bila zdravniška operacija, pristavlja „P. Lloyd.“ Ko se je bila lansko leto raznesla novica, da hočejo avstrijski Srbi osnovati četo prostovoljcev in jo Srbom poslati na pomoč zoper Turke, prijela je madjarska vlada srbskega rodoljuba dr. Miletiča in ga vtaknila v luknjo, dasi mu še zdaj po 15 mesečnem zaporu niso dokazali nobene krivde, radovedni smo tedaj, kako bo ravnala z glavarji čete, ki je hotela Turkom na pomoč, za kar ima več ko preveč dokazov v rokah. Pravijo

s potrebami življenja in zveličanja našega sklepa tako, da nas nekako za seboj povzdiguje v rajske višine ter nam odpira pogled v svete skrivnosti neumrlosti naše. Reklo se je zato po vsej pravici, kedar so mu pred nekoliko leti grob odprli in vse drugo telo razun samih ust razdejavno našli, da se smrt in trohoba ne usodi dotakniti onih ust, ktera so se nekako preminjale v same božja usta, kedar so razlagale skrivnosti svete vere. Naj se torej mlajši duhovniki varujejo nekih suhoparnih pridig, in „Propovjednik“ naš naj jih odločno od sebe odbija.

Samo po sebi pak se razumeva, moj ljubi brat! da Vam v početju tako važnem najboljši uspeh želim; posebej tudi želim, da „Propovjednik“ vse brate v Sloveniji in v Dalmaciji in v Bosni privleče v svoje kolo, in nadejam se, da ne bode ni ene župe ali fare pri nas, ktera ga ne bi imela in farni knjižnici v dar poklonila. Bog z Vami.“

Josip Juraj, biskup.

sicer, da se je pričelo strogo preiskovanje, da bi bili pa koga zarad tega že zaprli, se še ni slišalo.

Českim liberalnim posestnikom se priporočata za državna poslanca grof Franc Colloredo in pa baron Karl Kučera.

V južnih Tirolah vse mrgoli lahonskih agitatorjev in Garibaldovcev. Te dni so iz Tridentinskaga izgnali garibaldinskega polkovnika Bologninia, ki je tam iskal svojega zdravja (?).

Dalmatinski namestnik biva v Dragolju v Kotarskih bokah, kjer so imeli 27. sept. vojaške vaje po tamošnjih goratih krajih. — Kotorski profesorji, ki so bili toženi, da so razžalili Madjare, so bili po tridnevni obravnavi od porotnikov enoglasno za nekrive spoznani.

Vnanje države.

Rumunski državnik Laskar Catargiu je v posebnih zadevah 28. sept. došel v Beligrad, in je bil od kneza Milana sprejet. „Pol. Corr.“ piše, da postane Catargiu stalni zastopnik rumunski v Belemgradu.

O zvezi med **Nemčijo** in **Rusijo** piše ruski list „Novoje Vremja“: „Važno je, da vršitev političnih dogodkov vtrjuje zvezo med Nemčijo in Rusijo. Med tem, ko smo mi zapleteni na vzhodu, je neprostopoljna naloga nemške politike, da zabranjuje zvezo zahodnih držav proti Rusiji. Če bomo zopet svobodni, nas bode nasprotovanje Anglije in Avstrije, ki brez dvoma ne bo po-nehalo, zopet pripravilo, podpirati moč Nemčije v središču.“ Središče brez dvoma pomenja Avstrijo.

Italijanske zbornice predsednik Crispi se je pred svojim odhodom iz Berolina cesarju Viljemu, kot najvišjemu varuhu velikega naroda, milovaje, da se mu ni mogel osebno pokloniti, telegrafično zahvalil za sočutje, ki so ga najodličnejši možje nemškega naroda razodeli za Italijo. — Kardinal-nadškof neapolitanski, Riario Sforza, je umrl.

Papež so 29. sept. sprejeli dve deputaciji, ter jima tudi nekoliko besedi spregovorili. „Ag. Hav.“ zanikuje novico „Köln. Ztg.“, da je grof Chambord zastran volitev na Francoskem pisal papežu.

Vera in Papež. Na Italijanskem so veliko pozornost zbudile besede nemškega cesarja do protestantovskih pastorjev, katerim je povdarjal potrebo vere. Bivši italijanski minister Bonghi je ta izrek potrdil, ker je nedavno v nekem časopisu („Anthologie“) pisal, „da so se nadejali, papež se bode vtudil in vdal, pa Pij IX. posvetne oblasti oropan in kot višji glavar cerkve napadan ima v svoji zavesti mladeničevo moč in se brez prenehanja bojuje s katoliškim orožjem, da bi branil sv cerkev in zopet pridobil svojo svobodo. V boji dobri stojé na strani cerkve, brezbožni pa in socijalisti na strani prekucije“. Če zmaga prekucija, bode monarhije konec, kar tudi Bonghi čuti, ki nadaljuje: „Naravno pa je, da borba s s cerkvijo podlago monarhije neprenehoma strasa . . . Vladarji italijanski naj se varujejo; katolicizem nikakor ni zadušen, ampak se je v zadnjem času, zlasti po osvojitvi Rima jako silno vnel“. Te besede nekdanjega ministra uka in bogačastja so ravno tako pomenljive kakor besede cesarja Viljema o potrebi vere.

Angleška kraljica je udom rudečega križa za ranjence obeh armad na Turškem poslala 2500 gl.

Domače novice.

V Ljubljani 2. oktobra.

(V bogoslovje) so bili v I. leto sprejeti gg.: Mihael Arko iz Zapotoka pri Sodražici. Kljun Matevž iz Stalnika in Lesar Jožef iz Šušja pri Ribnici. Zevnik Jožef iz Nakla, J. Žor iz Kamnika in J. Pyret iz Moravskega. Vseh bogoslovcev je 44.

(Seje mestnega odbora 28. sept.) vdeležilo se je z županom 18 odbornikov. Župan naznani, da bode 4. t. m. cesarjev god, in povabi odbornike, da bi se vdeležili slovesne sv. maše, ki se bode omenjeni dan darovala v stolnici. — Zidanje kanala v Krakovskih ulicah se bode vsled javne dražbe izročilo g. Jakobu Zupančiču, ki je od proračuna odjenjal za 18 odstotkov. — Glede vodnjaka na Št. Jakobskem trgu se je sklenilo, da se stari zasuje in precej za znamenjem Matere božje naredi čisto nov vodnjak. Pred Križanki se bode napravil nov vodnjak v kotu med zidom Križanskega vrta in hiše št. 2. G. Goršič je bil nasvetoval, da naj še na Cojzovem grabnu, kjer je bil nekdanj že vodnjak, ta poišče ali nov napravi, ki bo ugajal ob enem Krakovčanom in hišnikom na nemškem trgu. Pa ta predlog ni obveljal, pač pa je župan omenil, da bode po administrativem potu še enkrat ukazal iskati, če bi morda našli stari vodnjak in ga za Krakovo popravili. Pritožba nekega meščana, ki se je kaznoval, češ, da ni plačal pasjega davka, se ni uslišala.

G. Regali vpraša župana, hoče li skrbeti da se odpravi šunder, ki ga prodajalci premoga z vednim zvonjenjem in ropotanjem delajo po mestu. Župan obljubi na to interpelacijo odgovoriti prihodnjič. V tajni seji se je 14 proslincev sprejelo za ljubljanske sreunčane; 13 proslincev pa se je podelilo meščanstvo.

(„Slovenec“ pred okrajno sodnijo ljubljansko.) Naš odgovorni vrednik g. Ferdinand Pevca imel je pri mestni delegirani sodniji 29. sept. sodnijsko obravnavo, češ, da je prestopil čl. 3 postave od 15. okt. 1868 in zanemaril potrebno previdnost sprejemši v list neki članek. Reč namreč je ta-le. V „Slovencu“ od 24. maja t. l. št. 56 stala je neka poslanica s ptujskega polja, v kateri pl. Nekdo pripoveduje, kako netotesano se je neki g. Lepovremec obnašal, med tem ko je pobožno ljudstvo imelo navadno procesijo križevega tedna. M. julija dobi nenadoma naš odgovorni vrednik vabilo od c. k. deželne sodnije, kjer mu naznanijo, da ga neki Schönwetter iz Ptuja po dr. Mihelčiči toži zaradi žaljenja časti, češ, da omenjena poslanica zadeva njega in je Lepovremec le poslovenjeno in izmišljeno ime. G. Pevca se odreže, da pozna le enega Schönwettera, t. j. okrajnega glavarja krškega, o katerem pa Slovenec ni pisal nič zabavljivega, ampak ga ravno pred nekimi dnevi celo častno in pohvalno omenjal. Da živi, še drug Schönwetter v Ptuju, to je zvedel še le iz tožbinega pisma. V poslanici od Schönwettera ni govorjenja in on oporeka temu, da bi bil hotel z omenjeno poslanico žaliti Schönwettera. Ker je vsled tega deželna sodnija preiskavo zaradi tiskovnega pregreška zoper g. Pevca ustavila, obrnil se je tožnikov zastopnik dr. Mihelčič do okrajne sodnije in je g. Pevca tožil da je sprejemši omenjeno poslanico zanemaril potrebno previdnost ter se pregrešil zoper gori omenjeno postavo. Obravnava se je vršila 29. t. m. pred sodnikom g. Čučekom. Zatoženca, ki osebno ni bil nazoč, je zgovarjal g. dr. Moše. Schönwetter je bil prišel sam. Pevčev zagovornik, dr. Moše, ugovarjal je trditvi, da bi se v poslanici nahajalo kaj razžaljivega pri-

državši si pravico dokazati istinitost njenega obsega. Tudi je sodniku odrekal pravico razsojevati, je li kak članek kazni vreden ali ne, ker to nasprotuje sodnijskemu redu, po katerem imajo o tej reči določevati le protniki, ali pa pri objektivni obsodbi deželna kot tiskovna sodnija. Tožnik naj bi bil najprej skrbel, da bi bil od deželne sodnije dobil tako objektivno obsodbo, in na podlagi te obsodbe bi bil še le zamogel vrednika tožiti pri okrajni sodnji. In če bi tudi poslanica bila kazni vredna, pravi, ni še dokazano, da zadeva g. Schönwettera, o katerem v njej ni govorjenja, in da bi bil on ena in ista oseba z Lepovremcem. Sodnik, g. Čuček, je zavrnil, da kaznivost omenjenega članka sledi že iz tega, ker je bila deželna sodnija sprejela tožbo, ter je zatoženca obsodil ne sicer zaradi zanemarjenja potrebne previdnosti po členu III postave od 15. okt. 1868 št. 142 d. z., ampak po §. 491 kazenske postave „zarad grajanja“ na 10 gld. globe. Ker se pa g. zagovornik v tem ni strinjal s sodnikom, da bi bila kaka reč že kazni vredna, če sodnija sprejme tožbo, vložil je zoper to razsodbo takoj pritožbo do deželne sodnije.

(Dr. Eržen in litijski lekarničar), ki sta bila zvečer po volitvah za deželni zbor v litijski kavarni pretepla srenjskega pisarja, kakor je našim bralcem že znano, imela sta 26. t. m. zaradi tega sodnijsko obravnavo pri okrajni sodnji litijski. Zatoženca je zagovarjal dr. Schrei iz Ljubljane, srenjskega pisarja pa odvetnik Brolih iz Ljubljane. Zatoženca sta trdila, da je pisar žalil njuno čast imenovavši ju nemškutarja. Pa zagovornik Brolih je dobro omenil, da to ni nobeno žaljenje časti, ker vse vstavoverce imenujejo na Kranjskem nemškutarje. On je tudi vstavoverec in si šteje v čast, če mu kedo pravi nemškutar. Sodnik je zatoženca kriva spoznal in dr. Eržena obsodil na 7 dni zapora ali 35 gld. denarne globe, lekarničarja pa na 6 dni zapora, oziroma 30 gl. globe.

(Hranilno in posojilno društvo) volilo je v opravilni odbor te le gospode: Klein, Zdešar, Zank, Škerbinec, Strzelba Jos., Pirnat Janez, pek, Bončar Jožef, Bončar Tiln, Zupančič, Goliaš, Krašna. Za načelnika izvoljen je bil izmed njih g. Goliaš, za denarničarja g. Lorenc Zdešar, za knjigovodja pa g. Anton Gril. V pregledovalni odsek so bili izvoljeni gg.: Hohn, Hariš in Skale.

(Gostilno pri Tavčarju — Hotel Evropa) prevzela je o sv. Mihaelu vdova bivšega gostilničarja pri Maliču, Luiza Šunko.

Razne reči.

— Papežev nuncij msgn. Jakobini je 23. t. m. došel v Opav, 24. sept. pa se je podal k vratislavskemu škofu Fr. Försterju v Johannenberg.

— Novo šolsko poslopje v Krškem, ktero je sozidal in mestu podaril državni poslanec M. Hočevnar, se bo 15. t. m. slovesno odprlo. „Tagblatt“ poroča, da bo k tej svečanosti z Dunaja prišel tudi minister Stremajer, iz Ljubljane pa filharmonično društvo.

— Belaški mestni občini se je dovolilo, da sme za poplačanje mestnih stroškov na vžitniski davek od vina in mesa pobirati 30% priklade, od piva 40%, od žganja in drugih žganih pijač pa 50%.

— Ajda je na Koroškem neki prav slabo obrodila.

— Za pogorelce v Kompoljah je dalej došlo: Od g. fajmoštra iz Vač 30 gld, od g. administratorja iz Žirov 16 gld. 40 $\frac{1}{2}$ kr.,

od g. fajm. iz Škocijana pri Turjaku 7 gld. 50 kr., od g. fajm. iz Bukovšice 10 gld., od g. dekana z Vrhnike 11 gld, od g. fajm. iz Zatične 21 gld. 85 kr., od g. fajm. iz Radolice 13 gld. 50 kr, od g. fajm. iz Štange 5 gld. od g. fajm. iz Hotiča 12 gld., od g. fajm. iz Šmarjete 10 gld. Bog povrni dobrotnikom!

V Dobropoljah 28. septembra 1877.

Valentin Sežun,
fajmošter.

— O čudovitih prikaznih v Marpingenu priobčuje ondotni katoliški župnik Neureuter v Germaniji to le: Na mnogotera popraševanja o tukajšnjih dogodbah odgovarjam v njihovo pojasnenje naslednje: S 3. sept. t. l. so nehale prikazni pri vseh treh večkrat imenovanih otrocih iz Marpingena, ki so: Suzana Leist, Katarina Hubertus pa Marjeta Kunc. Godile so se 14 mesecev, kakor so bili otroci povedali koj v začetku. V slovo jim je mati Božja rekla: „Molite, molite (Betet viel)!“

— Huda povodenj je v Savinjski dolini napravila veliko škode in nesreče, kar jasno priča, da je silno potreba popraviti Savinjske struge.

— Slovestvo hrvaško. Akademija jugoslovanska je rada (dela) svojega nedavno dala na svetlo XL. zvezek s prav učenim in zanimivim obsegom. — Matica hrvatska naznanja, da hoče meseca decembra razpošiljati svoje knjige družnikom letos, ter vabi, naj letni ali vstanovni doneski pošiljajo se društvenemu blagajniku g. J. Kostrenčiču. — Društvo sv. Jeronima je izdalo za to leto:

a) življenje svetnikov in svetnic božjih za mesec april, spisal dr. F. Ivekovič; b) Pčelarstvo, spisal M. Kučenjak, in c) Koledar za l. 1878. Vse tri knjige so namenjene vzlasti prostemu ljudstvu, seljakom, gospodarjem in obrtnikom. — Taljanska slovnica za početnike, priredil za Hrvate po nemškem izdanju J. K. Švrlljuga. Enake laške slovnice bi živo potrebovali Slovenci, katerim naj bi jo sestavil primerno v jeziku slovenskem kateri naših profesorjev v Trstu ali v Gorici. — Hrvatska čitanka za više gimnazije in enake jim šole. Sostavil Fr. Petračič. Knjiga prva, kateri naselodovale bodo druge za šesti in sedmi razred. Enacih beril treba je srednjim šolam slovenskim, kajti Miklošičeve ne zadostujejo, in tudi Janežičev Cvetnik slovenske slovesnosti ima premalo izbrane tvarine po sedanjem književnem stanu. Skrb ta pripada najprej šolskim nadzornikom; učitelji v tolikih naukih vpreženi ne vzmagujejo.

— Koliko se šteje jezikov na svetu. Preštevali so jih in trdi se, da jih je manj nego dve tisuč. Poznamo jih po priliki 860, od katerih jih 53 pripada Evropi. Kaže se gotovo, da Biblija ali sveto pismo, Hoja za Kristusom, in Pavel pa Virginija (francoski spisal Bernardin de Saint-Pierre, prosto poslovenil A. Umek Okiški, gl. Letopis Matič. 1872 — 3.) so knjige, ktere so naj večkrat bile predstavljene in tiskane. Angleži štejejo bogastvo svojega jezika na 100.000 besedi. Stari zavet jih blezo nima niti 6.000. Kardinal Mezzofanti je proti koncu svojega življenja znal 58 jezikov; naš M. Čop 18 itd. —

Eksekutivne dražbe.

3. oktobra: 3. Bratanič iz Ternovca, 2. Škof iz Metlike, 2. Kocjan iz Želebej, vsi v Metliki. 3. Bohinc iz Visokega, v Kranji. 1. Burja iz Snovika, v Kamniku. 3. Udovič iz Seve, v Postojni. 3. Žitko iz Podlpe, na Vrhniki. 3. Matijaž iz Famelj, 2. Šabec iz Studenca, oba v Senožečah. 3. Pugel iz Dolenjih Gradiš, 1. Lusar iz Dolenjega Mahorovca, 1. Hribar iz Ber-

ganskega sela, vsi v Kostanjevici. 1. Majhen z Nove Gore, v Novem mestu. 3. Zdravje iz Kremenca, v Ljubljani.

Umri so:

Od 27. do 30. septembra: Marjeta Germekar, gostinja 51 l., za sušico. Ana Škof, starin. v. 67 l., za vtriplj. pljuč. Janez Toman, agent 31 l. za rakom v želodcu. Jan. Pelikan, kupč. popot. 44 l., za grižo. Urh Gačjek, del. 32 l., Ana Omeje, gostinja 49 l., Rihard Alič, pek 25 l., Martin Petek, hiš. 49 l., vsi za jetiko. Ema Miklavec, kupč. o. 6 m., za božjastjo. Katarina Roth, mest. reva, 86 l., vsled starosti.

Listnica opravištva.

G. A. F. v Š.: Pošljite omenjene reči ali g. Vojnoviču, deželnemu glavarju v Zadru, ki je bil doslej načelnik dotičnega odbora, ali pa morda še bolje do županstva v Novi (Castelluovo) na Dalmatinskem.

Telegrafične denarne cene 1. oktobra.

Papirna renta 64.15 — Srebrna renta 66.65 — Zlata renta 74.65. — 1860letno državno posojilo 111.50 Bankina akcije 848 — Kreditne akcije 203.30 — London 117.90 — Srebro 104.45. — Ces. kr. cekini 5.65. — 20 frankov 9.42.

Denarstvene cene 29. septembra.

	Denar.	Blago
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	64.45	64.30
5% renta v srebru	66.90	67.10
4% renta v zlatu (davka prosta)	74.90	75.10
Srečke (lozi) 1854. l.	107.30	107.60
„ „ 1860. l. ceif.	111.25	111.75
„ „ 1860. l. pečinke	119.—	120.—
Premijski listi 1864. l.	131.—	132.—
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	98.50	97.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	95.—	96.—
Ogerske po 5%	76.75	77.50
Hrvaške in slavonske po 5%	84.—	84.50
Sedmograške po 5%	75.50	76.50
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	851.—	853.—
Unionske banke	68.—	68.50
Kreditne akcije	219.50	220.—
Nižoavstr. eskomptne družbe	745.—	755.—
Anglo-avstr. banke	103.50	104.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	164.—	164.75
Tržaške „ 100 „ k. d.	120.—	121.—
„ 50 „ „ „	60.—	61.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	28.75	29.25
Salmove „ 40 „ „ „	39.—	39.50
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	28.—	29.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	29.25	29.50
St. Genois „ 40 „ „ „	33.50	33.75
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	28.25	29.—
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	22.25	22.75
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.58	5.59
Napoleons'or	9.39	9.40
Srebro	104.10	104.25

V Št. Koncejanu na Dolenskem,

prav v farni vasi, kjer je pošta in 4 sejmi, je

domačija na prodaj,

ali pa se dá tudi za več lét v najem (štant.) Hiša je zidana, s prostorno bokane kuhinjo, zraven poslopje s zidanim keldram in strojarijo, katera tudi zdaj, iz domače, in sosednih fará, mnogo dela dobiva z vsim potrebnim orodjem. Tudi je zidano poslopje, v katerem je prostorna vinska klet, prostoren živinski hlev, zraven še tudi 1 leseni, zgoraj skeden in 3 senice, kozolec in 3 svinjaki. Ima boršt, pravico na srejskem pašniku živino in konje pasti, od 8—10 mernikov posetve lastnih njiv, in $\frac{1}{2}$ ure od doma vinograd, v katerem se v dobri letni pridela po 50 veder prav dobrega vina. Poslopja so v dobrem stanu. — Tudi letošnje poljske pridelke s klajo vred lahko dobi kupec ali pa štantman. Pripravno je to posestvo tudi za kakega duhovna v pokoju, ker hiša ni daleč od cerkve.

Natančne pogoje naznani Fr. Jeršič, duhoven pod Št. Jurjem, pošta Loka pri Zagorji ob Savi. (2)